

ROMANOS

Pablo Romanomidi Acaatinuhaame.

Pablo Caatinuhi Romari Iicaja.

Moocaani Iijaminaadi.

¹ Uujoho Pablo Jesucristo jeecivominaafi, Moocaani uco ucuuhuvaubo diibo minisuminaafiti icaqui, Moocaani iijico jibeguequi uco icuubo.

² Jibogoco Moocaani sicijetiro ihi-imaaminaafeenedi Caatinuhaamefaño unuucuuno. ³ Moocaani Achi Aivojibo Jesucristoditi ihiimaano jibogo diibo miyaminaa ifiti iicausumi jibogono, Jesucristou aivojibo David iyaachimhaiooboti icaubo. ⁴ Jaarunaa iimino Gaija imityari jafenuhi, diibo Moocaani Achi iicanoco. Jaamaño iguijevemefeeneti ubuheeteubo. ⁵ Jesucristofaño di Moocaani mihaico iminoco achi diibo momofaño di mihaico igalluqui, jaamofeenedi fahigova jinijeminaa uguubumoro imiyaavogomo iicaqui. ⁶ Jaamofeeneri tolliro amihai mihicahi Jesucristota miicaqui Moocaani amhaico ucuuhuvamo.

⁷ Jino aameque amihaidi caatinuhi paryi Roma cuumiri mihicamedi. Jaamoco Moocaani agaijiboro ucuuhuvamo iimino ifima diibedi iicaqui. Moocaani, bu Mohaivojibo Jesucristo iicamisi imihuse, sajeebhi icanoma mihica.

Pablo Roma Jiinjeminaaco Abaatonoco Imeguehi.

⁸ Imegaviro ticoniji Jesucristofeenedi paryi amihaihallivi Moocaanico iimehicanoco aaciibo amihai miyaavogoti fahigova jiinjeminaa ijibogocasimaño. ⁹ Moocaani uujoho diiboco tajeemaryo ejeecivehicaabo Illi jibogoco jibogooboro iicahicaabo gaajahi diiboma ihimaahicasumi amihaiditi esafetehicanoco. ¹⁰ Moocaanico dilluhicahi diibo imogohachiji millitihacho tahi jisumi amihaico baateji. ¹¹ Imeguehi amihaico aatyimeebere amihai jeebino Moocaani Gajari sefatusuqui. Jaamo janaanici sefano mihicahi. ¹² Tolli imeguehi uujoho fahigovavi mahamusucasinoco jino momiyaavogofaño mihicamo.

¹³ Tañahabomi, imeguehi amihaico fahijivaro abaateguehicanoco magaanoco. Jaarunofaño fanoova uco tihitusuhicahi. Imeguehicahi ofoonoco amihaifeenedi saatohoco miyaavugusuqui fahigova jiinjjevi omoonhicabadi mooniqui. ¹⁴ Uco Moocaani tajibahi famoovahalliviro jibogooboro feequi añiminaa iijico agaajamoco, bu agaajatimoco icano. Tolliro bu fanoovaaco agaajamoco, agaajatimoco icano jibogooboro feequi. ¹⁵ Jaamaño uujoho imeguehi taajasubogoco amihaico ijibogonoco paryicino amihai Romari mihicamoco.

Jesucristo Jibogo Mitya.

¹⁶ Uujoho nucufvetihi Jesucristo jibogo iiminoti Moocaani mitya icamaño paryicino

toonoco imiyaavogomoco atajasuno iicamaño iticoni judiomico, bu tolliro judiomi iicatimoco icano. ¹⁷ Jibogo mihaico jibeguehi Moocaani mihaico gaayicihi momiyaavogoti, Caatinihaamefaño onoobadi: Jaamaño Moocaani agaayicibo imiyaavogofeenedi icaji.

¹⁸ Jaamaño Moocaani sifira paryi iimitimo miyaminaahallivi ñihicuno niquejefañoti saahi. Jaamaño diito iimiti diitoco miyaanoco gaajasutihi. ¹⁹ Iimuguruva imino gaajajirumo Moocaaniti magaajajirunoco.

Jaanoco diiboro ifusucuhi, ²⁰ Moocaaniti aatyimeratino gaajacafetejirahi diibo fanoovaaco eheetavuunofeenedi. Foovono mahatyimejirahi jinijeque ifiivusuusumiti, diibo Moocaani imityaabo fahijivaro iicanoco. Jaamaño diito siinohallivi agatyavequimaajirunoma chahahi.

²¹ Jilli Moocaanico gaajacurumo imino diiboco jeecivotihi bu tolliro diiboco imotimo. Jilliro ajaaducafototino esamaajeneriro ijeebino mitahi. Jaamaño iguubutijeebii diitoco civono minifetehi. ²² Magaajahi, unuurumo gaajatihi.

²³ Jilliro Moocaani sihidi ejeevaabo ufucuro ifinijitiboco ejeecivotimoro cafaryuhacumo, miyaminaafi ifinifiibo ijimiri, bu tolliro joomi ijimiri, jininomi ijimiri, paryicino faaboho asimi* ijimiri icano.

²⁴ Jilliti Moocaani diitoco iimiti iimogoviro jeevesuhi toonocoro imegueneguiiha. Jaamaño nucufesunoonoco fahigova moonimo.

* **1:23** Griego ijiri: faaboho asimi igueenemeheje itihaiño iicamo, noono.

25 Moocaani miya iijico iimiyaavogotimoro sicamañehejequere miyaavogomo. Jaamoro Moocaani ifiivusuunocoro ejeecivomoro imehicamo, Moocaanico imotimoro idibocoro naha diiboco fahiijivaro mihimejiruubo. Fine.

26 Jilliti Moocaani diitoco jeevesuhi unucufesuneheje imogoviro; aivo gaigoomiti mihaiñomaryo gaifimima iicanicinoco ejeevesumoro sano gaigoomiro fahigovavi icacasihicahi. 27 Jaabadiro buunaji gaifimima gaigoomima iicanicinoco ejeevesumoro aivo sihidi imogomo sifima sano gaifimiro iicacasinoco. Sano gaifimiro nucufesunoonoco moonihicahi fahigovavi. Jaamaño toono iimiti jaada ifihalliviro guihuvanehejeque icimo Moocaani afaijaneri.

28 Moocaanico eesafototimaño; diitoco iimiti esamaajefañoviro jeevesuubo moonitatinehejeque imooniqui. 29 Fanoova imitima icamo ifico idicunonoomoneheje, imitineheje, sitaanoco imoyicineheje, sitaaco imitino omoonineheje icano. Siinohalliti sitaaco jiheveme, gaicaufifimo, ibacasififimo, bañififimo, sitaaco jihevefifimo, sicamañehejeque jibocasififimo. 30 Sitaaditi iminotino iimaamo, Moocaanico jiheveme, sitaaco gaijitimo, uujoho sihidi jeevahi noomoro ifico cahacisumo, imitino omoonijinehejequere esamaaimo, caanimico: Jii, nootimo. 31 Aivo esicinitimo, unuucuunoco eheetavotatimo, gaijitimo, sitaaco imitino omooninoco iimibachunoco gaajatimo, sitaaco idasugotimo. 32 Moocaani atajibanoco imino

gaajacurumo. Tolli omoonifimo ifinjitino guijeveque gaajacurumo. Jaarumo suufenitimo moonihicahi, tolliro sita omooninoco atyimemere imo imo icahicahi.

2

Moocaani Imino Dugaacufihi.

¹ Jilli iicamaño agatyavequimaajirunoma chahahi, ijoho sitaaco imitico udugaacuubo. Ijoho cajaanihacho idiicaruubo, sita: Imitico, onooboro udugaacuubo, iiro bu difiicoro toonofaño gañisuhi sita: Imitico, onooboro bu ijoho tobadiro moonihicahi.

² Magaajacuhi Moocaani imino udugaacuuboro tolli omoonimoco ijaadaco acifinoco. ³ ¿Nacu ijoho fine deesicinhi: Moocaani idaasuno omooninoti taajaji, onoobo? Jaaboro ijoho sitaaco iimitihalliiti idaasuno omoonihicaabo, bu diito omoonibadiro moonihicahi. ⁴ ¿Nacu ijoho diimogotihhi Moocaani imihuseque, bu ijaabicifihicanoco; ijoho gaajatihhi diibo imihuse ico dihimitico ejeevesusujirunoco?

⁵ Dijeebii aivo ico ucuhufomaño dihimitico deevesugotihhi. Jaamaño dihalliviro sihidi titibanihi Moocaani ico idaasuno omoonijinoco ufucu atyimecafetejino Moocaani imino udugaacuuboro ijaadaco acijifucuvi. ⁶ Tusumi jari jaadujiibo famoovaaco iticovoocivi iiminoco omooniboco iimineri, bu iimitinoco omooniboco iimitneri icano. ⁷ Jaamoco Moocaani imico, bu bocico icano iguinomoco, ifinjitino fiivofenedi iminoco suufenitimo omoonimoco ifinjitino fiivoco acijiibo. ⁸ Jaanoti sefano idaasuno

moonijiiibo: Uujoho sihidi jeevahi, onoomoco, jaamoro miyaanoco ijivotimoro iimitinocoro eheetavomoco ⁹ sihidi aivoma idaasuno icaji paryicino imitinoco omoonihicamedi, imegavi judiomidi, tolliro bu judiomiiicatimedi. ¹⁰ Jaanoti Moocaani acijiiibo imico, bocico, sajeebico icano paryicino imino iicahicamoco, imegavi judiomico, bu jaabadiro judiomiiicatimoco icano.

¹¹ Moocaanidi miyaminaa sabadiro iicamaño.

¹² Paryicino Moise tajibama achahamo imitico omoonimo finiji totajibama chahamo. Jaanoti Moise tajibama iicacuurumo imitico omoonimo totajibafeenedi dugaacucafetejimo ifiniqui. ¹³ Moocaani gaayicitihi totajibaco jilli ticovono uguubumoco. Jaanoti imino uguubumocoro imino iicamoco gaayicibo.

¹⁴ Jaanoti siicumimoto Moise tajibama chaharumo ijeebitiro Moise tajiba onoobadi moonimo. Jaamo Moise tajibama chaharumo, tolli ijeebi onoobadi omoonino. Toono diitedi tajibabadi jeevahi. ¹⁵ Imihiicafeenedi gaajasumo ijeebifaño Moocaani tajibama iicanoco ijeebi diitoco jibeguehi miyaano icanoco. Jaamoco ihesamaajere ufucu jibegueji iminoco, bu imitinoco icano omoonihicanoco.

¹⁶ Ufucu Moocaani paryicino miyaminaa toovono omoonihicanoco emeeciboro jaaduji Jesucristofeenedi taajasujibogoco uujoho jibogoboro eneehicabadi.

Judiomii Moise Tajibaguino Icahi.

¹⁷ Jaanoti cajaanoyohacho: Uujoho judiomioobo, onooboro Moise tajibafañodi icahi, bu Moocaani

uco gajj̄hi, neehicahi. ¹⁸ Jaabo #joho Moocaani jeeb̄# onoobadi iicanoco gaajahi. Jaaboco ico Moise taj̄iba gaajasuhi iimino ifico d̄ic̄iqui.

¹⁹ Jaabo: Uujoho aivo gaajahi, onoomaño diito Moocaanico agaajatimoco j̄ibeguejirahi, bu imitifañõ iicamoco gaajasujirahibadi dees̄ic̄inihi. ²⁰ Agaajatimoco j̄ibeguejirahi, bu uguubutimoco faj̄in̄ijirahi, nooboro dees̄ic̄inihi, taj̄ibafañõ miyaanoco, bu agaajanoco icano agaajamañõ.

²¹ Jaarunofañõ #joho sitaaco id̄ibeguehicaabo, ¿coll̄ihi jaabo difiicoro d̄ibeguehicat̄ihi? #joho sitaaco: Mananidino, nooboro id̄ibeguehicarubo, ¿coll̄ihi jaabo nanivahicahi?

²² #joho sitaaco: Sifigoma diicajirahana, eneehicarubo, ¿coll̄ihi jaabo #joho sifigoma diicahicahi? #joho sitaaco: #j̄in̄itaco j̄ih̄eguehi, eneehicarubo, ¿coll̄ihi jaabo jihovono caanim̄i iijano busumijeque nanihicahi?

²³ Taj̄ibafañõd̄i quehe quehe diicarahi. Jaarubo Moocaanico nucufevesuhicahi diibo taj̄iba onoobadi omoon̄it̄imañõ.

²⁴ M̄īro Caat̄in̄ihaamefañõ noonõ: Am̄ih̄ai toll̄i mihicamañõ judiom̄i iicat̄imo Moocaaniditi imit̄ino iimaahicahi, noonoro.

²⁵ Moise taj̄ibaco imino moon̄iruva dimeehe nijequeque iquit̄ic̄ino #di imijirahi. Jaanot̄i Moise taj̄ibaco imino omoon̄it̄ihachij̄i Moocaanita iicat̄imobadi diicahi. ¿Jaanegui imeehe nijeque iquit̄ic̄inot̄i jinehejebaco m̄ih̄ic̄ijit̄irahi?

²⁶ Jaanot̄i iquit̄ic̄irat̄irubo taj̄iba onoobadi omoon̄ibõ imeehe nijeque iquit̄ic̄in̄ibobadi gaaȳic̄icafetehi quit̄ic̄irat̄irubo.

²⁷ Imeehe nijeque quit̄ic̄irat̄irubo taj̄iba onoobadi

omoonihicaabo ico dihimitico atyimesuji, ijoho tajibaco: Jii, enehicatimaño toohaamema diicaruubo, dimeehe nijeque quiticiniruubo icano. ²⁸ Jaabo judioru jaaruubo Moocaani iimogobadi omoonitimaño miya judiobadi jeevatibo. Jaano tolliro quiticinirumo ijeebifañodi imino imiyaavogotimo miya quiticima icatino. ²⁹ Jaanoti naha miya judio iicaabo Moocaani iimogobadi ijeebifañodi omoonibo miya quiticima iicaabo. Jilli aamefaño acaatinibadiro iicaqui icatino, bu mojeebifaño Moocaani Gaija onoobadi miicaqui. Jilli omooniboco miyaminaa imotihí, idiboro Moocaani imehi.

3

¹ ¿Jaanegui collihi judioti mihicajirahi? ¿Collihi bu miqiticijirahi? neejirumo. ² Jaarunofaño aivo sihidí imino judiomiti mihicano judiomico Moocaani ijibogoco aaciumaño. ³ ¿Jaanaa millijiru, diitoti saatoho imino imoonitiruva? ¿Nacu jilli diito iicanoti Moocaani diitoco aaciguunoco dumiticijirahi? ⁴ ¡Cha, tolli icatino! Tolli icarunehejehaca Moocaani iimihuseque jeevesutihí. Jilli Moocaani imino paryi miyaanoco onoobadi eetavehi, paryicino miyaminaafi bañififirunaaca. Miro Caatinihaamefaño noono: Iimiiboti diicaji dihimi icafeenedi, bu ico inisumoro emecirunoti imino dihiineji, onoonoro.

⁵ Jaanoti mohimitifeenedi Moocaani iiminoco saatoho gaajahi. Jaanoco jilli: Moocaani imitihí, monoonichi mahaico idaasuno diibo omoonimaño. Jilli miyaminaa esamaaje

imitacinimo noonicihi. ⁶ ¡Jaarunaa tolli icatino! Moocaani imitiminaafi iicaruva, ¿milli bu jaabo miyaminaaco iimitihalliti idaasuno moonijirahi?

⁷ Jaanoti saatohe esamaaje imitaciniibo neejirahi: Uujoho abañififiboti saatohe Moocaani miya iijico onoonoco agaajamoro janaanici diiboco acahacisuhachijji, ¿collihi jana uco imitiminaafibadi idaasuno moonijiibo?

⁸ Jaaneguiha iimitinoco momooniqui iiminono isaaqui, nooboro. Jilli saatohe imitino esamaaimoro neehicahi mihaiva iminotino mijibeguehicanoco. Jaarumo tolli eneehicamo idaasuno moonicafeteji toonovi ifotomo.

Famooro Mihimifitih.

⁹ ¿Milli jaanoco meneejirahi? ¿Nacu mihai judiom diito janaanici mihimifitih? ¡Cha, tolli icatino! Miho: Judiom imitico, munuucuhi, bu famoovaaco monoobadiro, imitiguiino paryi famoovaro mihicahi. ¹⁰ Miho Caatinihaamefaño noono:

Iimimo chahahi, aivo saafiiba iiminoco omoonibo chahahi. ¹¹ Miho agoajamo chahahi. Miho chahahi Moocaanico iguiinomo. ¹² Famooro mitacuhi, iimitijiri famooro iimitihigoviro fuucuhi. Mihañooba iiminoco omoonimo chahahi, aivo saafiiba chahahi. ¹³ Oono iiji chojico mafaayicijirubadi jeevahi aivo idicuno ihiimaamaño. Jaamo bañififhicamo, ihiimaa jininimo namitabadi jeevano imitino moonisumo. ¹⁴ Sano iminotinocoro iimaamo aivonoonocoro. ¹⁵ Sitaaco iguijenijinojaagoviro goovano foomo.

16 Idaasuno moonimoro finisumoro igomo. 17 Jaamo sajeebii icaco gaajatimo. 18 Moocaanico iñihicugonoco esamaaitimo, noono Caatinihaamefaño. 19 Jaanoco magaajacuhi paryicino Moise tajibafaño iicano totajibaguiino iicamedi noono. Jaanoti famooro illivomoro Moocaani aivojiguiino iminifetequi. 20 Miihaiñooba Moocaani imefeene gaayicicafetejitihi tajiba onoonoco omooninofenedi. Jilli tajiba miihaico mohimitico gaajasuhi.

Miyaavogofañodiro Mataajatahi.

21 Jaanoti jisumi tajiba uufocodi magaajahi milliti Moocaani miihaico agaayicinoco. Jaarunofaño tajiba aamefaño, bu Moocaani iimaaminaa aamefaño icano toono mataajajinohalliti ihiimaacuno. 22 Jaanoti jino naha Moocaani miihaico agaayicino Jesucristoco mimiyaavogonofenedi. Chahamo saatoho sita janaaniciivi iicamo icano. 23 Famoro imitico momooniuihi. Jaamaño Moocaani imi iijiti tehesino mihicahi. 24 Jaarunaa Moocaani famoocoro jilli iimihuseri ticovono gaayicihi, Cristo Jesufaño di ataajasucumaño. 25 Moocaani Cristoco miyaminaa imitihallivi guijenisuhi. Jaamaño diito imiyaavuguusumi diitoco taajasuubo. Jilli mooniubo iimihuseque igaajasuqui sicijeo imiti icarunoco ajaabicuboro jeecivotiibo fatyuubo. 26 Jilli mooniubo diibo Moocaani jisumihachuta iimihuseneque igaajasuqui. Jaabo Jesuco imiyaavogomoco

agaayicicunofeenedi gaajasuubo jisumihachuta iimihuseneque.

²⁷ ¿Jaamaño milli bu moficoro quehe quehe mehesicinijirahi? Tolli mihicahicano chahacuuhi. ¿Collihi jaano tolli icatino? Cha, tajiba onoonoco momooninoti icatino jilli Jesucristoco mimiyaavogonoti. ²⁸ Jaamaño magaajahi miyaavogofeenediro Moocaani minoco agaayicinoco. Jilli tajiba onoonoco momoonimaño icatino.

²⁹ ¿Nacu Moocaani saatohoro judiomitahere? ¿Nacu bu tolliro judiomi iicatimotahe icatino? ¡Janabuu! Tolliro bu diitotahe. ³⁰ Idiboro Moocaani saafiro icamaño miyaavogofeenedi gaayicibo judiomico, bu judiomi iicatimoco icano.* ³¹ ¿Jilli miyaavogofañodi mataajahi, monoomaño jaanegui nacu Moise tajibaco imitino meneehi? ¡Cha, tolli icatino! Jilliro janaanivivi tajiba miyaano iicanoco meneehi.

4

Abrahamti Magaajano.

¹ Masii Abraham miihai judiomi eedebediti mehesamaaiqui. ¿Nacu jinejeque fine gaayicuboo? ² Siinoco omoonunofeenedi Moocaani diiboco igaayicuruva quehe quehe icaujiruubo. Jaaruubo Moocaani imefeenevivi icatino. ³ ¿Naa milli noono Caatinahaamefaño? Abraham Moocaanico miyaavuguuhi. Jaamaño diiboco Moocaani gaayicuihi, noonoro. ⁴ Jaanoti saatoho

* **3:30** Griego iijiri: miyaavogofeenedi gaayicibo iimeehe nijeque iquiticinimoco, bu iquiticiniratimoco icano, noono.

idudicamaaje jaadaco agaayicino ticovono diiboco aacino icatino. Jilli idudicamaajeque ajaaduno. ⁵ Jaanoti saatoho jinejeque moonitirumo Moocaanico miyaaveguehi. Jaabo Moocaani iimitirumoco agaayiciboco miyaavogomo. Jaamoco Moocaani gaayicihi jilli ticovono diiboco imiyaavogomaño. ⁶ Tolliro bu David nuuhi: Imo imo icaabo saafico Moocaani agaayicibo. Jaaruno iimihuseti agaayicino icatino. ⁷ Jilli David nuuhi:

Imicani icamo jaatyo diito imitico Moocaani ubuusumo; diito imitico esafototiibo ejeecivucutino. ⁸ Imicani icaabo diibo imitico Moocaani ejeevesucuubo, nuubo.

⁹ ¿Nacu fine jino imo imo ica saatohero imeehe nijeque iquiticinimedi? ¿Nacu bu fine tolliro iquiticiratimedi? Miho munuucuuhi, Abraham imiyaavuguumaño Moocaani diiboco agaayicunoco. ¹⁰ Jaaboco, ¿cusumi gaayicubo iimeeheque iquiticunobuunati? ¿Nacu imegaviro? Toonobuunati icatino, imegaviro. ¹¹ Buunati Abraham meehe quiticico gaayicuhi imiyaavuguunofeenedi diiboco Moocaani agaayicuno jibogobadi iicano. Jiliti Abraham paryicino imiyaavogomo caaniti icahi. Jaamo imeehe quiticiratirumoco Moocaani tolliro gaayicihi. ¹² Miyaano Abraham imeehe iquiticinimo caaniti icahi. Moheedebe Abraham iquiticirautisumi imiyaavuguubadi, imiyaavogomo caani eneejiruno. Jaamaño diito caani icatiibo, iimeehequere iquiticumaño.

Moocaani Unuunoco Magaayicihi Miyaavogofenedi.

¹³ Miiro Moocaani: Amiihaico jiiinijeque aciji, nuuhi Abrahamco, iyaachimahaico icano; atajiiibaco omooniumaño aciguutiiibo. Jilli imiyaavuguumaño Moocaani diiboco agaayiciuboro: Jiiinijeque aciji, nuuhi.

¹⁴ Jaaneguiiha Moise tajiiibaco omoonimo idiiimoro Moocaani aaciguunoco igaayiciruva. Jaaneguiiha jahi miyaavogo miyaano icacuutiihi, tolliro bu Moocaani aaciguuno miyaano icacuutiihi jahi.

¹⁵ Miiro tajiiiba miihaico gaajasuhi Moocaani mohimitihalliti miiinoco idaasuno omoonijinoco. Jaanoti tajiiiba achahahigo magaaajatiihi imitino mihicanoco.

¹⁶ Jaamaño miyaminaa imiyaavegueneguiiha Moocaani unuunoco aciguubo ticovono, paryiicino Abraham iyaachimahaidi aivo miyaano iicaqui. Jino Moocaani aaciguuno idiiimoro Moise tajiiibaco omoonimediro icatino, tolliro buunaji Abraham imiyaavuguubadi paryi imiyaaveguemedi. Jaamaño diibo Abraham paryiicino imiyaavogomo caaniti icahi ¹⁷ Moocaani imefeenevi, diiboco Abraham imiyaavuguubo imefeenevi. Jilli Moocaani Abrahamco Caatinihaamefaño nehi: Ico ficuuhi ajashutimo miyaminaa caaniti, nooboro. Jaabo Moocaani iguijevecuurumoco fiivoco aciihi. Jaabadiro bu ifiivejitirunehejeque fiivusuubo.

¹⁸ Abrahamco Moocaani unuunoco aatyimeratirunoco eesiciniuboro miyaavuguubo. Imiyaavogoma iicaumaño ajashutimo miyaminaa caaniti icaabo. Moocaani diibo iseemema

iicautiruuboco: Tonoodimeji diiyaachimihai, unuunoco imiyaavugumaño. ¹⁹ Jaasumi Abraham icauhi ciendino ficabavano ticovoocivi. Jaaruubo jeevesuutihimiyavogoco, diibo mogai Sara icano aivo amiyatisi iicacuumaño eseemevacuujitirunoco ²⁰ guucibautiibo. Bu tolliro bañiguutiibo Moocaani unuunoco. Jilliro imiyaavuguboro esiciniubo. Jaaboro Moocaanico imuuboro ²¹ esiciniubo Moocaani imityari aaciguuno imiyacarujinoco iyaachimihaiditi. ²² Jilliti diibo imiyaavogoco agaajaboro Moocaani diiboco gaayiciuhi.

²³ Tolti diibo miyaavogoco Moocaani gaayiciuhi, toono diibo Abrahamditiro caatinirautihi, ²⁴ tolliro bu miihaidi caatiniumo. Miikai miyaavogoco tolliro Moocaani gaayicihi miikai Jesu Mohaivojiboco guijevefañoti ubuheetesuuboco mimiyaavogomaño. ²⁵ Jaabo Jesu mohimitihallivi acicafutuuhi iguijevequi. Jaaruubo siino buheeteuhi diibofeenedi miikaico Moocaani igaayiciqui.

5

Mohimitico Jesu Jaaducuuhi.

¹ Jaamaño Moocaani miikaico momiyaavogofeenedi mohimitico ubuusuuboro agaayiciuumo, sajeebi Moocaanima mihicacuui, Mohaivojibo Jesucristofeenedi.

² Diiboco mimiyaavogonofeenedi Moocaanivi mifitivehi, diibo imihuseque magaayiciqui. Jaanofeenedi quehecuno mihicahi. Jaamoro imo imo mihicahi ufucu Moocaani imifaño mihicajinoco magajamaño. ³ Toonotiro

imo imo mihicatíhi, tolliro bu idaasuno mihicarunofeenedi imo imo mihicahi, toono fanoovaaco majaabicinoco miihaico agaajasumaño. ⁴ Jaano majaabicinofeenedi Moocaani imefeenevi imino mihiinehi. Jaamo imino mihiinomaño mehesiciníhi Moocaani miihaico imino omoonijinoco. ⁵ Jaanoco mehesicinino miihaico jeevesutíhi Moocaani mojeebínoco igaijiri gahafusucuuhi Igaijaco aacinofeenedi.

⁶ Miihairyo mofico mataajasujitirahi. Jaaneguiha Cristo guijeveuhi paryicino imitiminaahallivi. ⁷ ¿Cajaani fine guijevejirahi sifi Moise tajíba onoobadi omooníbohallivi, ncahajiru? Jaarunaa fine tahi icaabo saafi iimihuseebhallivi iguijevejiruubo. ⁸ Jaanoti naha Moocaani miihaico agaijinoco ifusuuhi, mihiimifitirumohallivi Cristo iguijeveunofeenedi. ⁹ Jaamaño jisumi Cristo iguijeveunofeenedi miihaico Moocaani agaayicicumano, diibofeenedi mataajacuuhi idaasuno miihaico Moocaani omoonijirunoti. ¹⁰ Iticoni iminaati mihicaurumo Moocaanima sajeebii miminifutuuhi Illi mohallivi iguijeveunofeenedi. Jaamo sajeebii mihicacumano magaajahi mataajajinoco diibo ubuheeteubofeenedi. ¹¹ Jaano toonoro icatino. Tolliro bu Moocaanifano imo imo mihicahi Mohaivojiiho Jesucristofeenedi. Miiro diibofeenedi Moocaanima sajeebii mihicacuuhi.

Adan, Cristo Icamisiditi Pablo Imaano.

¹² Jaamaño saafi Adan onoobofeenediro jiiinjehallivi imiti jicafutuuhi. Jaano imitifeneedi,

bu tolliro guijeve jicafutuuhi. Jaano guijeve paryi miyaminaavi fatyuuhi famooro imitico eheetavumaño. ¹³ Tajiba chahaunaaca imegaviro imiti jinijehallivi icacuui. Jaasumi tajiba achahaumaño imitico omoonuno gaajaveechurautihi. ¹⁴ Jaanoti tusumi Adan iicaudihiti Moise iicaunohachuta guijeve imityama icacuui imitico omoonumohallivi. Moocaani tajibaco Adan ijihivuutimaño imitico omoonubadi diito miyaminaa imiti icatihi. Jaabo Adan jaadi Cristo asaaujiibo jibogobadi iicaubo.

¹⁵ Jaaruno Adan imiti oovicafotono ifototihimi mahaico Moocaani aacinovi. Miuro saafi Adan imitifeenedi famooro guijeveuhi. Jaanoti Moocaani mahaico ticovono taajasuco acihi, saafiro Jesucristofeenedi. Jino aivo allinoocivi guiraahi, ajashutimoco imino omoonijino. ¹⁶ Saafi imitiro ifototihimi Moocaani mahaico taajasuco aacinovi. Saafiro imitico omoonuno famoohalliviro javuvehi. Jaabadiro bu miyaminaa sihidi imitico moonirumoco Moocaani ticovono taajasuco acihi. ¹⁷ Miuro saafi imitifeenediro guijeve mityatehi famoohalliviro. Jaano janaanici imi ticovono Moocaani agaayicimo mityano icaji bohofifaño saafiro Jesucristofeenedi.

¹⁸ Jaamaño saafiro Adan imitifeenedi famooro idaasufaño icahi. Jaanoti Jesucristofeenedi famoocoro Moocaani agaayiciboro bohofico acihi, diiboro Cristo omoonuno Moocaanidi iimiumaño. ¹⁹ Miuro saafi guubutifeenedi ajashutimohallivi imiti javuvuui. Jaanoti bu saafi guubufeenedi ajashutimoco Moocaani

gaayiciji.

²⁰ Jaamaño tajiiba saauhi imitico omoonino ihatyimecafetequi. Imiti ajashutirunaaca, Moocaani mihaico agaijino aivo allinoocivi.

²¹ Jaabadi imiti imityari guijeveque isivaubadiro bu Moocaani imi iiji mitya iguiraaono mihaico diibovi ifitivusuqui. Jaano mihaico ifinjitino fiivoco ihaciqui Mohaivojibo Jesucristofenedi.

6

Mohimiti Ifico Mifinisucuuhi, Cristodiro Mihicacuuhi.

¹ ¿Jaanoco milli meneaji? ¿Imitico moonimoro mihicaji toonoti mihaima Moocaani gaiji iguiraaatequi? ² ¡Tolli icatino! Mihaia mohimiti ifico miguijenicummo, ¿milli bu jaamo imitifano icamoro mihicajirahi? ³ ¿Nacu amihai magaajatihi niti Cristo Jesujaago mihaico iminiiyuno eneejirunoco? Jaabadiro diibo guijevafaño mihaico iminiiyuno eneejiruno.

⁴ Jaamaño nitisumi Cristoma sano miguijevemere micicafotonobadi jeevahi. Jilli mohimiti ifico mejeevesucuunoco, eneejiruno. Bu tolliro mubuheetemere bohono ifiima mihicano siino imitico momoonjitino eneejiruno oono Cristo Caani mitya imiri guijevafañoti ubuheeteubadi.

⁵ Cristofaño mihicacuuhi. Jaanogui mihicacujitihi mohimiti ifi onoobadi. Jaanoti bohono ifi onoobadiro mihicacuhi, oono Cristo iguijeveunoti ubuheeteubadi. ⁶ Mihaia imino magaajacuuhi iticoni mihicauno ifi Cristoma etetecufutucuunoco, mihaia ifi iimitinoco imeguehicano ifinicuuqui. Jaamoro

siino imiti j̄jovoto icacuutimo miicaqui, m̄ino aivoj̄bo ataj̄banoco momoonin̄icibadi moonicuutimo miicaqui. ⁷ M̄iro iguijevecuumo imiti mityatī sih̄gov̄i icacuui. ⁸ M̄ihai mohimitī ifico mejeevesusumi Cristoma sano miguijevecuumobadī jeevahi. Jaanotī mehes̄cin̄ih̄i diiboma sano mihicajinoco. ⁹ Jaamaño magaajahi safooro Cristo guijevefañotī ubuheeteubo siino uchuumucuujītinoco. Guijeve diibohall̄ivī janaan̄icī imityama chahacuui. ¹⁰ M̄iro Cristo sano parȳcino imithall̄ivī safooro guijevecuui. Jaabo ubuheeteubo Moocaanidiro icacuui. ¹¹ Jaabad̄iro bu am̄haī imitico momoon̄icudino. Jaarumo Moocaanī iimogobad̄iro mihicajī Cristo Jesufaño mihicamaño.

¹² Jaaneguiiha am̄haī ifī iguijevejī ifhall̄ivī imitico m̄imityacarusucudino, am̄haī ifī iimoȳc̄inehejeque momoon̄inofañodī. ¹³ Am̄haī ifico imit̄guin̄ov̄ī mificuudino. Jill̄iro Moocanijaagov̄iro m̄iminifoto iguijevecuumo siino ubuheeteme iican̄icibadī. Am̄haī ifico Moocanidī m̄ificū iiminocoro momoon̄iqui. ¹⁴ M̄iro imitī am̄haīhall̄ivī mityacuujit̄ih̄i. Am̄haī taj̄baguiino mihicacuut̄ih̄i Moocaanī gaj̄ifaño mihicacuumaño.

Jeec̄ivom̄inaavī Oovic̄ino.

¹⁵ ¿Jaaneguiiha m̄illī m̄eneejī? ¿Imitico momoon̄ijī taj̄baguiino icatimo Moocaanī imihusefañoro mihicacumaño? ¡Cha, tollī m̄eneejit̄rahi!

¹⁶ Am̄hairyō imino magaajacuuī sifiguiino j̄jovonotī m̄iminifutusumī diibo ataj̄banocoro:

Jii, meneehi. Jaabadi mihicatahi ifinijitino guijeveque aacinoguiino. Jaanoti Moocaani atajibanoco: Jii, monoohachijii iticovono ifima mihicaji. ¹⁷ Jaamaño uujoho Moocaanico imehi; iticoni amihai imiti jijovoto mihicaurumo, amihai jeebifañodi magaayicicuuhi toono jibogojaagovi miminifutucumaño. ¹⁸ Imititi mataajacuumo imino jeevivominaatiro mihicacuuhi. ¹⁹ Miyaminaa ihiimaanicibadi iimaahi amihai jeebitiro magaajajitirahi jinooco. Jaabadi amihai iticoni amihai ifinoco, fanoova idicunoono iimitinoco icano momooniqui mificuubadiro, bu jisumi amihai ifinoco mificu iticovono ifi eetavoguiiharo ijeevadi Moocaanidiro iicaqui.

²⁰ Amihai imiti jijovototi mihicausumi iticovono ifi ica eetaveguiiha mihicautihi. ²¹ ¿Jinejeque nacu mihicuihi tonehejeti toono amihai jisumi munucufegueneti? Miro toono guijevejaagoviro minoco asatyono. ²² Jaanoti jisumi imiti minoco ijijuvusunoti mataajacuumo Moocaaniguiiharo mihicacuuhi. Jino naha idinocoro amihaidi iimino. Miro amihai Moocaaniguiiharo ficuuno. Jaanoro ifinijitino fiivojaago satyono. ²³ Miro imiti jaada ifinijitino guijeve. Jaanoti Moocaani aacino ifinijitino fiivo Cristo Jesu Mohaivojibofeenedi.

7

Taabavavi Oovicino.

¹ Tañahabomi, amiihai tajiibaco magaaajacuumo, magaaajahi tajiiba mityaguiino mihicafinoco mochoomotinohachuta. Jaanoti miguijevene buunati toojiinije tajiibati mataajacuumo. ² Miiro gaigo atajevacuugo aijivi gataaciniihi tajiiba onoobadi aiji iguijevetinohachuta. Jaanoti aiji iguijevecuudi toono tajiiba, diigoco diibovi agataacinisuhicanoti taajacuugo. ³ Jilli iicamaño aiji icanaaca sifima iicago ajeva imitico eetavehi. Jaanoti aiji iguijevecuudi ticovono minifutucuugo. Jaadi ivi sifico atajevaruno, toono ajeva icatino.

⁴ Jaabadiro bu amiihai tañahabomi, jisumi Cristotaro mihicacuuhi, uchuumucuumo tajiibaguiino iicacuutibadi mihicacumaño, Cristojaagoviro miminifutucuuhi. Jaamo jisumi Cristo guijevefañoti ubuheeteubotaro mihicacuuhi Moocanidiro imino momoonimoro mihicacuqui. ⁵ Jaanoti miihai moheede hifi iimogobadi momoonihicausumi tajiiba nuuhi: Momoonidino, unuurunoco janaaniviro momoonihicauhi. Jaano miihaico guijevefaño satyuuhi. ⁶ Jaarumo jisumi uchuumucuumo tajiiba mityaguiino iicacuutibadi, mihicacuuhi. Jaamaño toonoti mataajacumaño Moocanicoro mejeecivucuui bohofiri Moocaani Gaijafeenedi eedeetajiiba acaatinicininofañodi mihicacuutimo.

Imiti Miiño Ififaño Iicano.

⁷ ¿Jaanoco, milli meneji? ¿Tajiiba nacu imitihii? ¿Tolli icatino! Uujoho imitico gaajajitirahi tajiiba: Imiti, inootiruva. Miiro uujoho gaajajitirahi sitaanoco mihimogono imiti iicanoco, tajiiba: Sitaanoco diimegvejirahana,

inootiruva. ⁸ Toonofeenedi imitico gaajacuruubo mejeevesutano janaanici imeguehicauhi imitinocoro. Jaanoti tajiba achahahigo gaajaratino imitino mihicaruno. ⁹ Safoono uujoho tajibaco agaajautisumi imono icaurahi. Jaanoti tajiba agasecuudi uco imitico esaayuvauhi. Jaanoti uujoho gaajacuuhi iguijeveujinoco. ¹⁰ Jilli mooniuno tajiba fiivoco aacivauruno. Jaaruno aacitino jilliro uco ifinijitino guijevefaño ficuuhi. ¹¹ Tajibaco imino omooniboro ifinijitino fiivoma fine iicaji, nuurunaaca tahimitico gaajasuuno. Jaaneri cijigaifaño efeejinoco gaajacuuhi. Jilli tahimiti toono tajibafeenedi uco bañiuihi.

¹² Jaaruno toono Moise atajibauno imitino icatino. Jilliro aivo imino paryi Moocaani unuuno imino ticovono. ¹³ ¿Jaaneguiiha nacu fine jino imi tajiba uco guijeniuihi? ¡Cha, tolli icatino! Imiti uco guijeniuihi. Jaanoti tajibafeenedi magaajahi toono imiti aivo iimitinoco.

¹⁴ Magaajacuuhi tajiba Moocaani Gaijati asaanoco. Jaanoti tafi jilli ticovo miyaminaa ifi imiti jijovonoti iicano. ¹⁵ Uujoho gaajatihi millitihacho fine tolli iicanoco. Iimogonoco omooniboro, iimogotinocoro ijihegueneque moonihicahi. ¹⁶ Uujoho: Imitino, onobadi bu tajiba: Imitino, onoomaño tajiba miyaano. ¹⁷ Jaamaño uujoho toono omooninoco imogotirahi. Jaarunaa imiti tafaño iicano moonisuhicahi. ¹⁸ Uuro gaajahi tafifaño iimino aivo achahanoco. Iiminocoro omooninoco imogorahi. Jaaruubo moonihicatihahi. ¹⁹ Iiminoco iimugurunoco moonihicatihahi, iimitinoco

iimogotirunocoro moonihicahi. ²⁰ Jaabo iimogotinocoro omoonibo, uujoho moonihicatihimi ita fifeño iicano moonisuhicahi.

²¹ Jaamaño jilli uudi icahicano; iiminoco omoonijirusumi iimitinocoro moonihicahi tafifaño sano imitiro icamaño. ²² Tajeebifañodi Moocaani tajibaco imogorahi. ²³ Jaarunaaca tafifaño iicano tajeebifañodi iimugurunoco tihisuhicahi; imiti tafico isisinoro atajibacumaño.

²⁴⁻²⁵ Miño tajeebi tajibahicahi Moocaani onoobadi mooniqui. Jaarunaaca tafi uco imitijaagoviro satyehicahi. Idaasucaniji fine uujoho. ¿Mijoho fine uco taajasuji jino ifinjitino guijevefaño asatyono ifiti? Idiñoro Moocaani uco taajasujirahi, Mohaivojibo Jesucristofeenedi. Jaamaño ¡Moocaanicoro mihimehi!

8

Moocaani Gaijafañodi Iicano Ifi.

¹ Jaanoti jisumi Cristo Jesufaño iicacuumo idaasuno mooniracuujitihimi. ² Miño Moocaani Gaija fiivoco Cristo Jesufeenedi aacibo tajiba uco taajasuhi imiti jivooboti, ifinjitino guijeve mityati icano. ³ Miño Moise tajibafeenedi mihaiñooba taajajitirahi. Tajibaco saatohoba miyaminaa imino moonijitirahi iniinovamaño. Jaanoti naha Moocaani idibocoro Illico galluuhi miyaminaafi ifiti iminiyuuboro. Jaabo igujeveunofeenedi imitico guinonubo, mihaco imiti guinonicuutino iicaqui. ⁴ Jilli moonubo Moise tajiba onoobadi

meheetavehicauti neguiha, jilliro tajiiba onoobadi imino miicaqui. Miïro mofi onoobadi mihicacuutihî, Moocaani Gaija onoobadiro mihicacuuhî.

⁵ Miïro ifi onoobadiro iicamo ifi onoonehejequere moonifihi. Jaanoti Moocaani Gaija onoobadi iicamo toonojaagoviro ijeebî icahi.

⁶ Mofi onoonocoro momoonino guijevejaagoviro mîncoco satyehî. Jaanoti Moocaani Gaija onoonoco momoonino mîncoco satyehî sajeebî, bu fiivo icanojaago. ⁷ Jaanoti ifi onoonocoro omoonihicamo Moocaaniminaati icahi. Jaamo iimogotimo, bu imityama chahamo diibo tajiibaco omoonijirumo. ⁸ Jaamaño ifi onoobadiro iicahicamo Moocaanico imo imo moonitîhi.

⁹ Jaanoti amîhai, amîhai ifiguiiharo mihicatîhi, Moocaani Gaijadiro mihicahi diibo Gaija amîhaifaño iicacuumaño. Jaamaño Cristo Gaijama iicatimo Cristota icatimo. ¹⁰ Jaanoti Cristo amîhaifaño iicahachijî amîhai ifi imitiri guijeveji. Jaarunaaca amîhai jeebî buheehî, Moocaani agaayicicumano. ¹¹ Cristoco guijevefañoti ubuheetesuubo Gaija amîhaifaño iicahachijî, diiboro Moocaani amîhai ifi echeemejirunoco bohofitî acijîibo diibo Moocaani Gaija amîhaifaño iicanofeenedî.

¹² Jaamaño tañahabomî, mîhai Moocaaniguiiharo mihicacuuhî. ¹³ Jaanoti amîhai, amîhai ifi onoobadiro mihicahachijî miguijeveji. Jaanoti Moocaani Gaijafenedî amîhai ifi imitinoco atajîbahicanoco mejeevesuhachijî mihicajî.

¹⁴ Paryî famooro Moocaani Gaija onoobadi iicamo Moocaani seemetî icahi. ¹⁵ Miïro amîhai

m̄noco ij̄juvusuno gajjaco magaaȳic̄ihinīt̄ih̄i, siino toonofañodi m̄ñ̄hicuguequi icatino, m̄noco Moocaani seemeti eheetavono Gajjaco magaaȳiciuhi. Jaamo Togajafeenedi Moocaanico meneehi: H̄joho Guihirubi, monoon̄ic̄ih̄i. ¹⁶ Jaabo diiboro Moocaani Gajja j̄ibeguehi mojeeb̄ifaño m̄ihai Moocaani seeme mihicanoco. ¹⁷ Jaamo m̄ihai diibo seeme mihicamaño magaaȳic̄iji Moocaani aac̄igonoco. Jaamo toonoco magaaȳic̄iji sano Cristoma. Jisumi diibo idaasuno iicaubadi mihicamo toll̄iro ufucu diiboma ihaivoj̄ifaño sano imo imo mihicaji.

¹⁸ Jisumi idaasuno mihicaruno sihidi jeevat̄ih̄i ñ̄fotot̄ino aivo ufucu imino mihicajinovi. ¹⁹ Parȳi fanoova Moocaani ifiivusuud̄ino, Moocaani seeme ih̄ifusucafetej̄ifucuco ihatȳimequi sihidi iimogonoro teemehicahi miyam̄inaa icat̄iruneheje. ²⁰ Jaaruno parȳi fanoovaaco Moocaani ifiivusuuruno Adan imit̄inoco omoon̄iusumi Moocaani afajacuuno imicuūt̄ih̄i. Jaarunofañ̄o esicinino, ²¹ toonoco unucusuhicanoti, ifin̄isuhicanoti icano ufucu ataajasucafetejinoco. Jaano Moocaani seeme ufucu imino ataajasucafotonofeenedi, bu toll̄iro fanoova taajasucafetej̄ino. ²² Magaajacuuh̄i parȳi fanoovaaco Moocaani eheetavuuno jisumihachuta, acan̄ifehicanoco gaigo iseemevaqui aivogo acan̄ifonic̄ibadi. ²³ Jaano id̄inoro toono idaasuno icat̄ih̄i. Toll̄iro bu m̄ihai, ufucu sinehejeque sihidi magaaȳic̄iji. Jaanoti jisumi Moocaani Gajjamyehiica mihicahi. Mojeeb̄ifañodi mahaivovomoro meteemehi Moocaani ufucu iseemeti m̄ihaico

agaayicijifucuco. Jaaneri mofi ataajacafetejinoco.

²⁴ Miiro Moocaani Jesufeenedi mataajaji, eneehicanoco mehesicinihicanofeenedi mataajahinicuuhi. Jaanoti mahatyimecuunoco mehesicinino toono esicini icatino. ¿Mahatyimecuunoco collihi bu mehesicinijirahi?

²⁵ Jaanoti mahatyimetinoco mehesicinimo tolli icarunofaño majaabicimoro meteemehi.

²⁶ Jaamaño Moocaani Gaija mihaico miniinovarumoco amusuhicahi, Moocaanima imino mihiimaanoco magaajatimaño. Jaabo Moocaani Gaija mohallivi dilluhicahi Moocaanico siijiri magaajaturujiri. ²⁷ Jaabo Moocaani famoo jeebinofañooco agaajaabo gaajahi milli Igaija eneejirunoco. Jaabo Igaija diiboco ijeebi onobadi dilluhicahi diibota iicamohallivi.

Fanoohallivi Mimityano.

²⁸ Magaajacuuhi Moocaani diiboco agaijimeddi fanoovaaco imino omooninoco, jaamo diitoco cuuhuvaubo ijeebi onobadi. ²⁹ Siicijetiro Moocaani agaajacuumoco imegaviro ijeevadi dugaacucuubo, Illibadiro iicaqui. Jaamo ajashutimofeeneti, Illi diito amiyaaboti iicaqui.

³⁰ Jaamoco Moocaani siicijetiro udugaacuumoco bu tolliro coovaubo. Jaamo ocoovaumoco gaayiciubo. Jaamo agaayiciumoco, bu tolliro ihaivojico aciubo.

³¹ ¿Jaanoco bu milli meneejirahi? Moocaani bu mojaagodi iicacuunofaño, mominaa mihaico guinonijitirahi.

³² Miiro Moocaani Illi icaruuboco mihaiditi gaijitibo paryi mohallivi aciubo iguijevequi. ¿Milli bu jaabo mihaico

sano Illima fanoovaaco acit#bo icajirahi?
³³ ¿M#joho bu Moocaani ananicuumoco: Iimiti,
 neejirahi? Id#boro Moocaani agaayici#bo
 iimimo unuucuumoco. ³⁴ ¿M#joho bu jaamoco
 iimiti neejirahi? Id#boro Cristo mohallivi
 iguijeveubo ubuheeteubo. Jaabo Moocaani
 miyanaagonovi jisumi iicaabo mohallivi
 Moocaanima ihiimaaqi. ³⁵ ¿M#joho nacu
 m#haico Cristo gaijiti dugaacujirahi? ¿Nacu fine
 idaasuno m#noco omoonineheje? ¿Nacu fine
 m#noco itih#suhicaneheje? ¿Nacu fine Moocaani
 iijihalliti m#noco ij#heveneheje? ¿Nacu fine ajeba?
 ¿Nacu fine gaachehuti mucuuji#vaachuneheje?
 ¿Nacu fine mutujaavoneheje? ¿Nacu fine guijeve?
 Cha, chahano. ³⁶ Caatinihaamefaño onoobadi
 mihicahi. Jilli Caatinihaamefaño noono:

Moocaanihalliti m#haico fahijivaro gui-
 jeniguehicamo. Ovejamico iguijeniqui
 asatyonici#badi m#haico moonihicamo,
 noonoro.

³⁷ Jaarunehejefañoti mityano mihicahi, jaadi
 Jesu m#haico agaij#ubofeenedi. ³⁸ Jaamaño
 uujoho gaajahi chahano jineje m#haico Moocaani
 agaij#noti udugaacujiruno guijeve icaruno,
 bu fiivo icaruno, bu Moocaani toomominaa
 icarumo, mityano icaruno, bu iimitino gaijano
 icaruno, jisumi iicaneheje, bu ufucu icajineheje
 icaruno, ³⁹ bu caamo iicaruneheje, jiini#e doj#bavi
 iicaruneheje icaruno, chahano aivo sanooba
 Moocaani ifiivusuuno m#haico udugaacujiruno
 Moocaani Cristo Jesu Mohaivoj#bofeenedi
 m#haico agaij#noco #fusuunoti.

9

Moocaani Israel Cuumico Ficiumo.

¹ Miyaanoco neehi, Cristoco imiyaavugucu-umaño bañitihi. Miïro tahesamaajeque Moocaani Gaija iticuvusuubo uco jibeguehi miyaano iicanoco. ² Aivo idaasuno icahi tajeebifaño fahijivaro idaasuno aivo icahicahi. ³ Jaaneguiiha uuro taacuumiotohallivi Cristoti sihigovi, bu Moocaani imucugaiguiino icajirahi toono tolli iicano tayotoco itaajasujiruva. ⁴ Miïro diito Israel iyaachimihai. Jaamoco Moocaani iseemeti agaayicicuumo. Miïro diitofeenevi Moocaani icauhi ihaivoji ifima. Jaaboro diitoco unuunoco aciubo, Moise tajibaco, Moocaanico ijafaño iimejinehejeque, imino mooniji unuunehejeque icano aciubo. ⁵ Jaamo motadimihai iyaachimihai diito iicamofañoti Cristo imiyaminaafivuuboro saauhi. Jaabo Moocaani fanoohallidi iicaabo. Jaaboco fahijivaro mihimo. Fine.

⁶ Jaabo Moocaani iiji imiyaavotino icatino. Paryi Israel cuumifaño ifivurumo miya israelmibadi icatih. ⁷ Jaabadiro Abraham seeme paryi imiya seeme icautih. Miïro Moocaani diiboco nuuhi: Isaacfeenediro diiyaachimihaima diicaji, nuubo. ⁸ Jilliti magaajahi tuucuumiti ifivomo paryi Moocaani seeme iicatinoco. Jilli idimoro Moocaani unuuboti ifivomo Abrahamti imiya iyaachimihai iicamo. ⁹ Miïro jino Abrahamco Moocaani unuuno: Ico unuufucu gaseji. Jaasumi diitaaba Sara gaifico seemevaji, nuubo.

¹⁰ Jaano toonoro icatino, Rebeca achimisiu saafi seemenetisiruu moheedeebe Isaac seemenetisi. ¹¹⁻¹³ Jaamisi fiivuutinaaca bu iimino, iimitinoco

icano mooni utimisahaaca Moocaani Rebecaco nuuhi: Diitisiti ihamiyaabo iguihooboco jeeceiveji, nooboro. Jaano jino bu tolliro Caatinihaamefaño onoobadiro neehi: Jacobco gaijiji. Jaanoti Esauco jiiheguehi, nooboro. Jilliti magaajahi Moocaani miyaminaaco omoonirunehejeque jeecevotiiboro iimogobadi icinoco.

¹⁴ ¿Jaanoco bu milli: Moocaani imitihii, meneejirahi? ¡Tolli icatino! ¹⁵ Miïro Moiseque nuubo: Iimogomoco gaijiji bu diitocoro ïdaasugueji, nooboro. ¹⁶ Jaamaño miyaminaa mihimogonoti, bu toonegui mesefaquimaaiñoti icatino. Jilli Moocaani ïdaasugomaño. ¹⁷ Miïro Caatinihaamefaño Moocaani Faraoco nuuhi: Ico aivojii boti ficuuhi, tamityaco ïvi ïfusuqui. Jaanofañodi tamomoco gaajasuqui fanoojiinijeri, nooboro. ¹⁸ Jaamaño iimogomoco idaasugoobo. Jaabadiro bu saatoho jeebico Moocaani iimogobadi kuhufutusuubo.

¹⁹ Jaano bu tolli icanaaca, ¿milliti jaabo Moocaani miyaminaa imitico neejirahi? ¿Nacu miïjoho diibo onoonoco: Chahano, neejirahi? Jilli fine uco saatoho noonichihi. ²⁰ ¿Nacu miïjoho ïjoho, Moocaanima denaauqui? ¿Nacu nifaquihillu tohilluco eheetavooboco: ¿Collihii uco jilli deetavehi? neejirahi? ²¹ Miïro guirihilluno nicuminaafi sabaatiro siibadije iimogobadi eetavejirahi; sabaatiro eetavejiruubo sahilluco iimihilluco, bu tobatiro sihilluco eetavejiruubo oovosiitihillu fanoova eetavoguiha.

²² ¿Jaanoco bu milli Moocaaniditi meneejirahi? Jaabo imitino iicahicamo ufucu ifinisujimoco ïdaasuno moonijiruubo. Jaaruubo jaabichicahi

imityaco igaajasuqui. ²³ Jilli mooniibo
 ihaivoji sihidi ejeevanoco igaajasuqui. Miiro
 miihaico iidaasugooboro siicijetiro ificuumo
 ihaivojifaño miicaqui. ²⁴ Miiro miihaico Moocaani
 judiomifañoti icih, bu tolliro saatohoco judiom
 iicatimofañoti icibo icano. ²⁵ Oseas onoobo
 aamefaño jilli caatinicinino:

Ufucu: Taacuumi, Moocaani neeji diibo cuumi
 iicautirucuumijeque. Jaacuumijequere
 agaijutirucuumijeque: Amiihaico gaijhi,
 neejiibo. ²⁶ Amiihai taacuumi mihicatih,
 unuurumañoviro mihicarumoco:
 Moocaani uujoho iicaabo seme,
 monoocafeteji, noono.

²⁷ Jaanoti Isaia israelmiditi nuuhi: Is-
 rael iyaachimihai ajashutino muuaijinio
 jiinigaiyihaidimo icarumoti midimoro
 taajasucafeteji. ²⁸ Miiro Aivojiibo jiiñjehallivi
 paryi unuunoco goovano moonijiibo, nooboro.

²⁹ Miiro iticoni tolliro diiboro bu Isaia nuuhi:
 Niqueje Aivojiibo sihidi ejeevaabo miihaico
 ihatyucaruuiruva, Sodoma, Gomorra
 icano iicaubadi mihicajirahi, nooboro.

Miyaavogofenedi Imino Omoonino.

³⁰ ¿Milli bu jaanoco meneejirahi? Judiom
 iicatimo tajjibafeenedi Moocaani diitoco
 igaayiciqui guinotirumo gaayicicafetehi
 miyaavogofenedi. ³¹ Jaanoti israelmi

moonihicauhi diitoco Moocaanivi ifutusujiruno
 tajjibaco. Jaarumo toonovi ifutuutih.

³² ¿Jaamo milliti ifutuutimo? Eti bu diitoco
 agaayicisuujiruno miyaavogogaagovi ijeebi
 iicautimaño jilli iinoro omooninojaagoviro

ijeeb#no iicaumaño. Jaamaño nanigaiva guisibavi ananigaivaumoro #futucuutimo, ³³ Caatinihaamefaño onoobadi: Uujoho Sion cuumivi ficuuhi saafico nanigaiva guisibati, aacoto guisibati icano. Jaaboco imiyaavogomo jeevetimo taajajimo Moocaanivi ifeteji, noono.

10

¹ Tañahabomi, imeguehicahi israelmi ataajanoco. Jaamaño uujoho Moocaanima diitohallivi iimaahicahi. ² Uujoho neehi diito Moocaanijaagodi aivo iicanoco. Jaarumo imino moonitihigaajatimaño. ³ Mi#ro gaajatimehiica milliti miyaminaafico Moocaani agaayicinoco, jilli iinoro: Jilliti magaayicicafeteji, onoomaño tolli moonimo. Moocaani miyaano toonofañodi agaayicijirunoco imiyaavogotimoro. ⁴ Mi#ro Moise taj#baco saafiro Cristo imino mooniuihi. Jaaboco imiyaavogomocoro Moocaani gaayicihhi.

⁵ Jaanoti taj#bafenedi Moocaani agaayicinoco iimogomoco Moise jilli caatiniuihi: Taj#baco aivo imino omoonibo toonofañodi taajajirahi, nooboro. ⁶ Jaanoti miyaavogofañodi Moocaani agaayicinoti jilli noono: Cristo #iti tehesino iicaaboco deesamaaboro dijeeb#fañodi needino: ¿Mi#joho caamo niquejefaño feeji Cristoco iniitusuqui? nooboro. ⁷ Bu ¿mi#joho jiinije dojbavi feejirahi Cristoco guijevafañoti siino isivaqui? Jilli mneedino. ⁸ ¿Jaabo fine jinejeque neehi? Jilli du Caatinihaamefaño neehi: Uujoho Moocaani taajasu iimaa #iti fiiticuuhi diijifañoti, bu dijeeb#fañoti icano,

nooboro. Jino iimaa miyaavogojibogoco miihai mijibogono. ⁹ Jaamaño Jesu Aivojibo iicanoco diijiri idibogooboro diiboco Moocaani gujivefañoti ubuheetesuunoco dijeebifañodi imiyaavogohachiji taajaji. ¹⁰ Miïro mojeebifañodi mimiyaavogomaño miiñoco Moocaani gaayichi. Jaabadiro bu moojiri monootahi Jesucristo miyaabo iicanoco mataajaqui.

¹¹ Miïro Caatinihaamefaño noono: Diiboco imiyaavogomo jeevevejitihi, noono. ¹² Judiomi icarumo bu saatohobadiro jeevahi. Jaabadiro bu Aivojibo Jesucristo famoo Aivojiboro. Jaaboco ejeecivomoco guiraano imino moonibo. ¹³ Jilli Caatinihaamefaño noono: Paryi famooro diiboco ejeecivomo taajaji, noono. ¹⁴ Jaaboco bu ¿milli jeeceivejirumo imiyaavogotiboco? ¿Milli jaaboco miyaaveguejirumo diiboti jibogonoco agaajatiboco? ¿Milli jaanoco gaajajimo miijoho diitoco jibogotinoco? ¹⁵ ¿Milli jaanoco jibeguejirumo, miijoho diitoco: Mijibogoto, noomoro agalluutinoco? Caatinihaamefaño jilli noono: Ovosicani sajeebico aacino jibogoma asaamo, bu iimino jibogoco isivamo icano agasesumi, noono.

¹⁶ Jaaruno toono taajasubogoco famoovaro miyaaveguehicatihi. Jaamaño Isaia jilli nuuhi: Aivojibo, chahamo aivo mojibogoco imiyaavogomo, nuubo. ¹⁷ Jilli iicamaño muguubunofañodi miyaavogo saahi. Jaano toono muguubuno Cristo jibogo.

¹⁸ Jaanoco uujoho dilluhi: ¿Nacu fine guubuutimo tobogoco? Cha, imino du

guubucuurumo. Miro toonoti Caatinihaame jilli neehi:

Diito ijibogono fanoojiinijeri guubuvusurahi, diito iimaa jiinijejinibacivi ifutucuurahi, noono.

19 Jaarunaaca siino bu dilluhi: ¿Nacu fine Israel cuumiminaa jaanoco gaajatih? Cha, Moise unuunoti diito gaajacuurumo. Jaabo Moise jilli nuuhi:

Moocaani neehi: Uujoho amhaico cigueguesuji siicuumi taacuumi icaticuumihalliti. Bu tolliro amhaico sifiratusuji igaatati munuurucuumiditi, nooboro.

20 Jaabadiro bu Isaia guucibatibo nuuhi:

Jilli Moocaani neehi: Uco iguinuutirumo, jisumi uco iguinomoro atyimehi, uuti idillutirumo, jisumi idillumovi jafevehi, nooboro.

21 Jaanoti israelmiditi Isaia ihiimaaubo nuuhi: Fahijivaro coovaaboro icahicahi uguubutino, iicajisuno miyaminaaco, Moocaani noobo, nooboro.

11

Israelmiti Ataajacuumo.

1 Jaanogui jisumi dilluhi: ¿Nacu fine Moocaani icuumi Israel cuumico jeevesucuuhi? ¿Tolli icatino! Miro uujoho Pablo israelmioobo, Abraham iyaachimioobo, Benjamimio cuumioobo. 2 Sicijetiro Moocaani israelmita iicanoco gaajacuuhi. Jaamaño jisumi diitoco jeevesutibo. ¿Nacu amhai magaatih? Moocaani iimaaminaafi Eliaditi ijibogohaame Caatinihaamefaño jilli onoonoco? Diibo

Elia Moocaanima ihiimaunofañodi israelmi imitico nuubo: ³ Aivoj#bo, dihiimaaminaaco guijenicuumo, bu jaabadiro dijeecivomañehejeque finisucuumo. Jaanoti uujoho saafiro atyuuvooboco guijenigomo, nooboro. ⁴ Jaanegui Moocaani diiboco iimusuhi: Cha, #iro diicatihi. Ajashutimo siete mildimoco uujoho ijeevadi dugaacuhi Baal onobo jihovo caani ijinitaguiino ememu#votimoco, nooboro. ⁵ Jaabadiro bu jisumi m#dimoco Moocaani #daasugoboro gaayic#hi. ⁶ Jaano Moocaani #daasugomaño agaayicino. Jaaneguiiha m#hai imino momoonimaño m#haico agaayicino icatino. Jaanoti m#haico mohimihuseti igaayiciruva, toono Moocaani #daasugono icajitirahi.

⁷ ¿Nacu milli? M#iro israelmi iguiinuurunovi #futuutih. Jaanoti sanoodimoco Moocaani #ciumo toonovi ifutuuhi. Jaanoti sanoodimo ijeeb#no ucuhufomoco nuubo: Jilli mihimogobadi mihica, nooboro. ⁸ Jilli Caatinahaamefaño onobadi:

Moocaani diito jeeb#noco cuhufutusuhi
 ihaall#noco jabacaruubo atyimetimobadi
 iicaqui, inohoj#noco jabacaruubo
 guubutimobadi iicaqui. Jaamaño
 jisumihachuta tolli iicamoro Moocaani
 j#bogoco gaajatimo, noonoro.

⁹ Jaabadiro bu David nuuhi:

Jaafa diito j#baimono jegañibadi,
 sinicuhunobadi icano minifeteji toonoti
 ananigaivamoco idaasuno imoon#qui.
¹⁰ Jaafa ihaall#no ajabay#itobadi Moocaani
 iimaanoco gaajatimo iicaqui, tolliro bu

iyobaiño diitoco iimitibociri ijebeiivequi
ufucuro gañiivucuutimo iicaqui, nooboro.

Judiomí Iicatímo Atajano.

¹¹ Jaaneguiiha dilluuhi: ¿Nacu fine judiomí ananigaivaumoco Moocaani siino gaayicicujitíhi? ¡Cha, tollí icatíno! Diito tollí guubutímo icamaño judiomí icatímo itaajaqui diitofenedí Israel cuumimínaa eesafotomoro diito icabadí iicaqui. ¹² Jaanegui judiomí imitíno iicauno jinijemínaadi imino minifutuuhi, bu diito Moocaani iimugunotí acutuuno judiomí iicatímedi aivo imino iminifutuuno. Imi fine janaaníci imijino paryí judiomí siino iimitoodí.

¹³ Jaanegui amíhai judiomí mihicatímoco neehi, judiomí icatímojaago Moocaani uco agalluumaño: Uuro tadyudícamaajeque cahacisuihi. ¹⁴ Jaaneguiiha imeguehi saatoho tayototí amíhaibadí iicanoco imogomoro atajanoco. ¹⁵ Diitoco Moocaani ejeevesuunofenedí jinijemínaaco sajeebí Moocaanima iminiyuuno. Jaanegui fine imi diitoco Moocaani siino agaayicídí guijevefañotí siino ubuheetemebadí icajimo. ¹⁶ Moocaani judiomí eedeetemíhaico ícuneguiiha, jisu bu paryí judiomí ícicafotomó icano. Míro itíconí meheetavohíca maahu Moocaani jeecivoguiiha iimibadíro bu iisíhi faasíhiro Moocaanídí imíhi. Jaabadíro bu ímohohife Moocaanídí iimibadíro bu ihaafenema imíhi.

¹⁷ Jaabadí judiomítí saatoho miya olivohohaafeneque íquitínícbadí quitícafutuuhi. Jaanobuuna íjoho siicumioobo jíhoro olivohohaafe díicaruubo tooho aafeneque

iquitiunobuuna camayaacucafetehi. Jaabo tohifefaño di idiicamaño tohoti diicahi. Toono jilli eneejiruno: Moocaani judiomico uufocovi ificuuboro judiomi iicatimoco igaayiciqui, onono. ¹⁸ Jaarunaa: Toohohaafe imiyahaafe janaanivivi sihidi sihidi jeevahi, needino. Jaanoti tolli onohachijji imino deesicini, disefari tohife icatihhi, ijoho tohife sefari diicahi.

¹⁹ Jaanoco fine: Jijhi, neejirahi: Jaarunaa ihaafene quiticafutuuhi iibuuna uujoho tohovi camayaacucafetequi, nooboro. ²⁰ Jijhi; miiro toohaafefe quiticafutuuhi imiyaavugutuumaño. Jaanoti ijoho tohoti diicahi imiyaavogomaño. Jaaruubo difico: Uujoho aivo sihidi jeevahi, needino. Imino deesicini. ²¹ Buhicaga imiyahaafe icaurunoco Moocaani gajijitihhi. Jaabadiro imi ico gajijitiruubo. ²² Magaaja Moocaani iimihusenegue. Jaaruubo bu iimitimoco gajijitiruubo. Jaamaño aacutumoco idaasuno mooniubo. Jaaruubo amihaima imihuseebe. Jaanegui iimihusefaño imino diiboma diica. Jaanoti imino mihicatihachijji, tolliro bu amihaiico iquiticuboro gañijjiibo. ²³ Jaanoti bu judiomi siino imiyaavogohachijji diitoco siino tohovi camayaacujiibo, Moocaani sihidi imityamaño diitoco siino dojicuviro camayaacujiruubo diito siino diibota iicamo iicaqui. ²⁴ Jaabadi ijoho judio diicatiruuboco jihovo olivohohaafeti iquiticuboro imiya olivohovi ico camayaacuubo. Jaanegui judiomi imiya olivoho aafe iicamo siino dojicuviro camayaacucafeteji.

Israel Cuumico Ufucu Ataajasujino.

²⁵ Tañahabomi, imeguehi amihai jino agaajarautinoco magajaanoco: Jaamo amihai: Aivo sihidì mihai magaajahi, nootimo mihicahi. Mhro israelmiti sanoodimo kuhufutusucafetehe, israelmi iicatimo Moocanijaagovi paryi ijicamañohachuta.

²⁶ Jaanobuunati jari paryi famooro israelmi taajasucafeteji, Caatinhaamefaño onoobadi:

Taajasuminaafi saaji Sion cuumiti. Jaabo israelmi* imitico buusuji. ²⁷ Jinoco diitoma uujoho ihiimaano icaji, diitoco imitico ubusuudi, nooboro.

²⁸ Taajasujibogoco agaayicitimaño judiomi Moocaniminaabadi icahi, amihai Moocaanijaagovi miminifetequi. Jaamoco Moocaani gajiji diito eedeeteque diibo icumaño. ²⁹ Mhro Moocaani aaciuunoco dumiticitatibo, bu tolliro diito ucuuhuvacuumoco sihigovi siino jeenesutatibo. ³⁰ Amihai iticoni Moocaanico muguubutahi.

Jaarumoco jisumi Moocaani idaasuguehi judiomi diiboco uguubutimaño.

³¹ Jaamaño jisumi diito Moocaanico guubutahi, tolliti Moocaani diitoco ihidaasuguequi amihai iicabadiro. ³² Mhro famoovaro guubutahi. Jaamoco Moocaani: Muguubuhicatihi, nuuhi diito famoovaacoro sabadiro ihidaasuguequi.

³³ Guiraacani icano Moocaani esamaaje, igaaja, ihaijovi icano icahi, aivo diibo esamaaje jibogoratino, aivo diibo jihai gaajaratino. ³⁴ ¿Nacu mijoho Moocaani esamaajeque gaajajirahi?

¿Mijoho nacu diiboco jibeguejirahi? ³⁵ ¿Cajaani

* **11:26** Griego ijiri: Jacob iyaachimihai, noono.

nacu Moocaani Aivojiboco jinejeque acijirahi toono jaadaco igaayiciqui? ³⁶ Miiro paryi fanoova Moocaaniti saahi diibo useti fanoova eetavocafutuuhi. Jaano paryicino diibonoro. Imicani Moocaani fahijivaro. Fine.

12

Moocaanidiro Iicano Ifi.

¹ Jaaneguiiha tañahabomi, amiihaico aivo neehi Moocaani idaasugofeenedi: Amiihairyo amiihai ifi ubuheeneque Moocaanico mahaci jeecivobadi diibediro iicaqui diiboco imo imo imooniqui. Tolli aivo Moocaanico imino mejeecivotahi mojeebifañodi. ² Jaanegui Moocaanico agaajatimo onoobadi* siino mihicacuudino. Jilliro amiihai esamaajeneque paryi siibadi mubuunani tolliti amiihai ifiino paryi ibuunanifafetequi. Jaadi jari magaajaji conocohacho Moocaani iimogonoco, bu paryi iiminoco, bu diiboco imo imo omooninoco, bu aivo iimicuunoco icano.

³ Uco Moocaani iimihusefeenedi atajibanegui famoocoro amiihaico neehi: Amiihaiti saatohoba amiihai ifiitiro janaanici mehesamaaidino. Jilliro imino mehesamaaje amiihaico Moocaani dudicamaajeque aacino ticovoviro. Jino dudicamaajeque miyaavogofeenediro meheetavejirahi. ⁴ Miiro mofiivi oovicinino; mofi saafiro mihicaruuboti fiivaano icano. Sano mohaalli, bu sano motihai, bu janaanici sihidi icano. Jaaruno saneguiiharo icatino. ⁵ Jaabadiro

* **12:2** Griego ijiri: Jaanegui jiniije onoobadi, noono.

paryi miihai miyaavogominaa saafiibadiro mihicahi Cristofaño. Jaamo famooro sahi magataacinihi saafi ififaño.

⁶ Jaanoti Moocaani miihaico dudicamaajeque acihi saatohoco siibadi, saatohoco siibadi icano, diibo iimihusefeenedi aacibadi. Jaano diibo aacinoco imino momooni. Moocaani iimaaco mijibeguejinoco magaayicibo mimiyaavogono ticovovi momooni.

⁷ Jaabadiro sitaaco mejeecivejinoco magaayicibo imino mejeecivo, mijibogonoco magaajamo toonojaagoviro miminifoto.

⁸ Sitaaco mequehecutusunoco magaajamo, toonojaagoviro mihica. Jaanoti saatohoco mahacimo, amiihaiguiiharo gaijitimo mahaci. Sitahallivi aivojiboti mihicamo, esicinimoro momooni. Jaanoti sitaaco mahamusumo, imo imo mahamusu.

Cristota Jilli Iicano.

⁹ Miyaanoro imino fahigova magaijicasi, iimitinoco mijibegue, jaamoro iiminocoro momooni. ¹⁰ Fahigova magaijicasi momiyana-haboco magaijiboma mihicanicibadi, goovano mobocigocasi.

¹¹ Mequehecu. Majaparyadino. Jaamo Aivojibo Moocaanico quehecuno jeebiri mejeecivehi.

¹² Imo imo mihica mataajajinoco mehesicinineri, majaabicihica idaasuno mihicarunoco, Moocaanima mihiimaanoco mejeevesudino.

¹³ Miyaavogominaaco ucuujivaachunehejeti mahamusuhica, amiihaico abaamoco imino magaayicihica.

¹⁴ Amiihaico idaasuno omoonirumoco imino momooni diitohallivi Moocaanico iimitinoco dil-lutimoro iiminocoro midillu.

¹⁵ Imono iicamoma imo imo mihica. Jaanoti ataacasimoma bu mataacasi.

¹⁶ Fahigovavi sabadiro mihicacasi. Aivo miihai sihidi mejeevahi, meneedino. Amiihai jeebico sicuno miminiyu. Aivo magajafihi, meneedino.

¹⁷ Sita amiihaico imitino omoonimoco bu iimitineri macabiiacudino, iiminocoro momooni famoova imegavi. ¹⁸ Fanoovaviro imimo mihica. Jaamo famoovama sajeebii mihicahi.

¹⁹ Agaijimo tañahabomi, amiihairyo, amiihaiño jaadaco mihicidino. Jilliro Moocaani usefaño mejeevesu diibo toonoco ijaadaco ihiciqui. Miiro Caatinihaamefaño noono: Uujoho toono jaadaco iciji. Uujoho toonoco jaaduji, noobo Moocaani.†

²⁰ Jaabadiro bu noono: Diminaafi ajebavahachiiji machusu. Jaanoti bu adufirari iicahachiiji diisu; tolli momoonino diiboco inucufevesuqui, noono.

²¹ Jaaneguiiha iiminotino amiihaico sahitiro guinonidino, sahitiro iimineri iimitinoco miguinoni.

13

¹ Famooro aivojito tajiiibaguiino miminifoto, chahano aivojito mitya Moocaanijaagoti asaatinno, paryicino aivojito mitya iicamo Moocaani ificuumo. ² Jaamaño aivojitoco ejenaauumo Moocaani atajiiibaanoco jenaauuhi. Jaamo ejenaauumoco idaasuno moonimo. ³ Miiro aivojito, imino omoonimoco iigutusuqui icatimo.

† 12:19 Griego iijiri: Aivojiiibo, noono.

Jaanoti imitino iicamocoro iigutusuqui iicamo. ¿Nacu diimeguehi aivojito iguitibo idiicanoco? Imino diica ico aivojito icahacisuqui. ⁴ Diito Moocaani atajibanoco omoonimo, ijoho imino diicaqui. Jaanoti imitino idiicahachiji ivi diigui. Sicamañoti iicajitino ico aivojito idaasuno omoonijino, Moocaani dudicamaajeminaa iicamaño miyaanohalliti imitino iicamoco idaasuno moonijimo. ⁵ Jaaneguiha aivojito onoobadi mihicatahi, minoco idaasuno omoonijirunoti mihiguimoro icatino, jilli diito atajibanoco: Jii, monoono imino momooninoco magaajamaño. ⁶ Jaamaño amihai impuestoco majaaduhicahi aivojito Moocaani dudicamaajeminaa iicamaño tonehejeque tajibamo.

⁷ Majaadu paryi medebemeque siomo impuesto nihibamico aivojito idillunoco mahaci, impuestoco medebeneque majaadu. Jaanoti mobocigomoco mobocigo, magarijimoco magariji. ⁸ Sitaaco medebedino idinoro sitaaco magarijinehejequere miguiino. Miro sitaaco agaijimo Moocaani Moisefeenedi atajibanoco imino moonicuhi. ⁹ Miro Moise tajiba jilli neehi: Sifigoma diicadino, gaicaudino, nanivadino, sitaaditi sicamañooco dibeguedino, sitaanoco diimeguedino, noono. Jaano paryi tajibano icaruno sanooviro jinoovi ifetehi: Sitaaco gaiji difiico agaijibadiro, onoonovi. ¹⁰ Gaijima iicaabo sitaaco imitino moonitihhi. Jaamaño sitaaco magarijnovi tajiba onoobadi paryi momoonicuhi.

¹¹ Jaanegui paryi tonehejeti mehesicinicu jino

mihicasumico cigaabobadi iicatimoro jilliro
 aaicucuubobadi Cristodiro mududicamaaje.
 Miro mataajacuujino jisumi mihaiti
 aivo fiitivucuuhi. Iticoni taajasujibogoco
 mimiyaavuguunoti aivo jisumi fiiticuuno.
¹² Toojiinijehallivi guenenene mihicacuuhi.
 Motaajasuminaafi Jesucristo asaajino
 fiitivucuuhi. Jaamaño mejeevesucu civohigo
 imitico momoonifinehejeque. Jaamoro seseehi
 momoonifinehejeque mijicamaaicuui
 amocasiminaa moonicasi gaachehunoco
 ijicamaainicibadi. ¹³ Iminoro mihiguequi cuuje
 mihigonibadi guiriicavofaño icacuutimo
 miicaqui, bu jibaimono agañuhusunofaño
 icacuutimo miicaqui, bu gaigoomima imitino
 icanehejefaño icacuutimo miicaqui, bu
 iiminotino imoyhico, bu amocasinehejefaño,
 bu sitaaco inohallitiro mijiheguenehejefaño
 icano icacuutimo miicaqui. ¹⁴ Jilliro
 Aivojibo Jesucristocoro amihaihallivi mificu
 amocasigaachehuco mohallidi mijicafotonicibadi.
 Jaamoro amihai ifi imiti atajibanoco
 momooniqui mehesamaaicuudino.

14

Dinahabediti Imitino Diimaadino.
(1 Co 8.1-13; 10.23-33)

¹ Saatoho imiyaavogo equehecutimoco
 magaayici. Jaarumo diiboma mejenaucasidino
 diibo imino agaajatinohallivi. ² Miro saatoho
 imiyaavogomo icahi fanoovaaco uduujirumo.
 Jaanoti saatoho icahi asimico duutimo boti
 basutaacoro amachumo imiyaavogo ajashumaño.

³ Jaamo fanoovaaco uduumo, fanoovaaco uduutimoco dejecujitirahi. Jaabadiro fanoovaaco uduutimo uduumoco medejecudino Moocaani diitoco agaayicicumaño. ⁴ ¿Nacu miijoho ijoho sita jeecivominaafico dejecuqui? Idiiboro diiboco ihaivoj#bo: Jino imino, jaanoti jino imitih, neejirahi. Jaamo imijirahi. Jaaboco idiiboro Aivoj#bo imityari imitusujirahi.

⁵ Jaanoti bu saatoho safucuco sifucu sihidi jeevahibadi esicinimo. Jaanoti saatoho miyaaveg-uehi fafucuva sabadiro iicanoco. Jaanogui tonociti sanoocoro mimiyaavogonojaagoviro mihicacuqui. ⁶ Jaabo safucuco ificuubo Aivoj#bo Moocaanico iimequi ficuui. Jaanoti bu safucu sihidi jeevahibadi ificuuti#bo, bu: Aivoj#bo Moocaani jilli bachu imogoobo, noobo. Jaabadiro bu fanoovaaco uduubo: Aivoj#bo Moocaani jilli bachu imogoobo, nooboro duuhi, toonohalliviro Moocaanico iimomaño. Jaabadiro bu fanoovaaco uduuti#bo: Aivoj#bo Moocaani jilli bachu imogoobo, nooboro duutihi, amachujinohalliviro Moocaanico iimooboro.

⁷ Mi#ro mi#haiti saatoho ifiguiharo icatih, bu jaamo ifiguiharo guijevetih ican. ⁸ Jaamaño mihicasumi Aivoj#bo Cristoguiharo mihicahi. Jaanoti bu miguijevecuudi Aivoj#bo Cristojaagovi mefeaji. Jaamaño mubuheerumo, bu miguijevecuurumo ican Aivoj#bo Cristotaro mihicaji. ⁹ Mi#ro Cristo iguijevecuubo siino buheeteuhi, ubuheeme, bu uchuumucuumo icamo Aivoj#boti iicaqui.

¹⁰ ¿Jaabo ijoho, collihi: Dinahabo imitico, neehi? ¿Collihi jaaboco di#heguchi? Mi#ro famooro ufucu

Cristo imefeenevi mihigaiveji miihaico diibo imeeci qui. ¹¹ Miiro Caatinihaamefaño noono:

Uujoho iicaabo noobo Aivojiiho, Moocaani tahimefeenevi paryi miyaminaa memuiiveji. Jaadi paryi famooro uujoho Moocaani iicanoco neeji.

¹² Jaamaño paryi miihai Moocaanico jiijehallivi mihichacinoco mijiiibegueji.

Dinahaboco Gañiiisudino.

¹³ Jaaneguiiha fahigova tiiisucasicuutimo mihica. Jaamo amiihai nahaboco nanigaañisutimo mihicahi, bu imitifaño gañiiisutimo mihicahi icano. ¹⁴ Uujoho Aivojiiho Jesuco imiyaavogomaño gaajahi, chahano jinejeba iinoro iimitino. Jaanoti saatoho toono iimitino iicanoco eesamaaimedi bu imicutino. ¹⁵ Jaanoti iiijoho

uduunoco dinahabo aatyimeebere iimitinobadi eesiciniiiboro idaasuvohachiiji diiboco imino gajiiitihi. Jaaneguiiha dinahaboco mitasudino fanoovaaco uduunofeenedi diibohallivi Cristo iguijevecuuboco. ¹⁶ Jaanegui toono amiihaidi iiminoco momoonidino, sita amiihaiditi: Imitinoco mooniiho, eneejiruneguiiha. ¹⁷ Miiro

Moocaani aivoji mamachujiruno, mahadujiruno icanohallivi mejenaaucasiqui icatino. Jilli iticovono ifi ica, sajeebii ica, imo imo ica icano Moocaani Gaijafeenedi mihicahi. ¹⁸ Jilli Cristoco ejeecivoobo Moocaanico imo imo moonihi. Jaabo miyaminaa imega imino iinehi.

¹⁹ Jaaneguiiha masii guinomoro mefeequi sajeebii icaco aacinoco. Jaaneri fahigova mahamusucasiqui miihai miyaavogo jeebii

ijusiqui. ²⁰ Jaaneguiiha Moocaani sita jeeb#faño omooninoco ijoho fanoovaaco amachunoco aatyimenefeedi mitasudino. Miïro paryi machutaano idicunootihi. Jaarunofaño mamachunofañodi siflico imitifaño magañ#suno imitihî. ²¹ Imijiruno asimico duut#bo idiicano, bu vino aivofaihuco adut#bo idiicano icano, bu saneheje toonofañodi dinahaboco imitifaño agañ#sujirunoco icano. ²² Iïro dimiyaavogoma diica ijeevadi Moocaani imegavi. Imicani icajiiibo ijeeb#fañodi imino iicanoco eesicin#bo. ²³ Jaanoti siinoco ñihicugooboro uduubo imitico icihî miyaavogooboro uduutimaño. Jaamaño imiyaavogotimoro esamaaimoro omoonino imitihî.

15

Sitaguiiharo Mooni Imo Imo Icaqui.

¹ Miïhai momiyaavogo mequehecumo saatoho imiyaavogo iniinovamoco mahamusuji m#haiguiiharo moonitimo. ² Jaanegui paryi m#hai sitaaco imo imo momoonisu diitedi imino momooninofeenedi imiyaavogo iquehecutequi. ³ Miïro Cristo icauruubo ifiguiiharo icautihî. Jilliro Caatinahaamefaño onobadi icaubo: Ico Moocaanico imitino eneehicano tahallivî jifaifetehî, nuubo Cristo. ⁴ Miïro siicijetiro Caatinahaamefaño paryi unuunoco caatinumo toonoti m#haico ij#beguequi toonofeenedi Moocaani m#haico aamusunoco mehesicinimofeenedi fanoovaaco majaabicihî. Jaanofañodi majacusucafetehî. ⁵ Moocaani m#noco fanoova jaabicico, jacusuco icano aac#bo, jaafa am#haico amusuhî. Jaamo

imo imo sajeeb# fahigova mihicacasihi Cristo Jesu onoobadi. ⁶ Jaamo sano mihimehi Moocaanico Mohaivoj#bo Jesucristo Caanico.

Judiom# Iicatimoco Taajasuj#bogoco Acimo.

⁷ Jaaneguiiha Moocaani imiguiiha fahigova sitaama magaay#icasi, m#haico Cristo agaay#icibadi. ⁸ M#ro uujoho am#haico neehi: Cristo saauhi judiomico ejeecivovaubo, moheedetem#haico unuuno imiyaavequi. Jaanoco Cristo igaajasuqui Moocaani onoonoco aba#itatinoco. ⁹ Toll#ro bu saaubo judiom# iicatimo Moocaanico iimequi miyam#naaco #daasugueneguiiha, Caatin#haamefa#o onoobadi: Jaama#o Moocaanico imeji judiom# iicat#rucuumim#naafeenevi, bu diibedit# imino masivaji, noono.

¹⁰ Jaabadiro bu sima#oohaamefa#ovi noono: Judiom# iicat#rucuumim#naa imo imo mihica, Moocaani cuumim#naama.

¹¹ Jaabadiro bu sima#ovi noono: Aivoj#bo Moocaanico mihimo, pary# cuumim#naa diibo mityaco famooro miyam#naa macahacisu, noono.

¹² Jaabadiro bu Isaia caatin#uhi: Isai onoobo iyaachim#haioobo aga#iivooboro cuumim#naa Aivoj#bot# icaji.* Jaabo diitoco ataajasujinoco esicin#jimo, nooboro.

¹³ Moocaani m#haico taajasu, esicin# icanoco aac#bo. Jaafa Moocaani am#haico imo imo omoon#boro sajeeb# icaco ac#hi diiboco

* **15:12** Griego iij#ri: Isaia onoobo caacamiti ruutuji. Jaabo aga#iivooboro cuumim#naa Aivoj#bot# icaji, noono.

mimiyaavogonofeenedi, amihai sihidi janaanicivi mimiyaaveguehi Moocaani Gaija mityari.

14 Tañahabomi, uujoho imino gaajacuuhi amihai mihimihuseneque, sihidi magaaajanoco, bu fahigova mafagocasinoco magaaajanoco icano. 15 Jaaneguiha jihaamefaño amihaidi caatinihi nucufeguetiibo ijibogonoti. Jaanoco jaamo jabajeevetimo mihicahi Moocaani uco iimihusefañodi atajibaaboro acihi mooniqui, 16 Jesucristoco jeeceivequi judiom iicatimofeenevi. Diiboco ejeecivoobo uujoho jibeguehicahi Moocaani jibogoco taajasuguiha judiom iicatimoco Moocaanijaagovi satyequi, ijeecivobadi igaayiciqui Igaijafeneedi ijeevadi iiguiharos ificucuumoco.

17 Cristo Jesuco imiyaavogonofeenedi imo imo icahi Moocaani dudicamaajeque omoonimaño. 18 Uujoho jinejeti iimaatihi idinoro Jesucristo tafañodi omooninoti. Judiom iicatimoco Moocaani onoonoco: Jii, nuusuqui. Jaanoco uujoho moonihi tafañodi Jesucristo ihiimaaneri, bu iiminoco omoonineri, 19 bu gaajasu mityafeenedi, bu aatyimeratino eetavofeenedi, bu Moocaani Gaija mityafeenedi icano. Jiibadi Cristo taajasujibogoco jibuguucuuhi Jerusaleti fahigovadi ifutusucuuhi Iliricu jiiinjevi. 20 Jaanoco iimogooboro jilli jibeguehi taajasujibogoco johono Cristo momo agaajaraticuumijefaño sita iticoni ijibogonohallivi ijibogonoco iimogotimaño. 21 Jilliro moonihi Caatinihaamefaño onoobadi:

Jaatyo diiboti agaajatimo atyimeji, bu diiboti ugu-
ubutatimo gaajaji, noono.

Pablo Roma Cuumijaagovi Feeguehi.

²² Jilliti jimañovi sihidi dudicamaaje iicamaño uujoho feehicatíhi fahiijiva amíhaico abaateguehícaruubo. ²³ Jaarunaa jisumi jiiicumijefaño tadyudicamaajeque iimivucumaño, bu sícijetiro amíhaico abaatonoco imeguehicamaño, ²⁴ España jiiñijejaago ofoodi amíhaico baahiniji. Jaadi imino mahatyímecasinobuunati uco mahamusu Españavi feequi. ²⁵ Jaanoti jisumihíica feehi Jerusalejaago, tahi iicamo monahabomíco mahamusunoco asatyooobo. ²⁶ Míro Macedoniari, Acayari icano iicamo allacaruhi níhibamíco Jerusaleri monahabomí ñdaasumoco ihamusuqui. ²⁷ Tolli moonimo judiomíoto imiyaavogomo Cristo jii bogoco diitojaagovi asatyuneguiiha. Jaaneguiiha diito judiomíti imiyaavogomoco inehejeti acímo. ²⁸ Jaaneguiiha jinehejeque paryi iimivooboro toono níhibamíco diitoco aacidi Españajaago ofoobo amíhaico meeciñiniji. ²⁹ Imino uujoho esicinihi, tahigo ífotoodi Cristo iimihuseri imino uco mooniji.

³⁰ Tañahabomí, Mohaivojii bo Jesucristofeenedi amíhaico neehi, bu Moocaani Gaija gaijico aacínofeenedi: Tajaagovi miminifoto. Jaamoro mesefaquifoto Moocaanima tahallívi mihiimaamo. ³¹ Tahallívi Moocaanico midillu Judeari iicamo Cristoco imiyaaveguehícatímediti uco itaajasuqui. Jaabadiro jino monahabomí Jerusaleri iicamedi asatyonoco imino igaayíciqui.

³² Jaabadiro bu Moocaani iimogohachiiḡi uujoho imo imo amiihaico atyimequi, bu jaabo amiihaico abaatonofeenedi jaguisiqui icano. ³³ Jaafa sajeebiico aaciibo Moocaani amiihaima icahi. Fine.

16

Iijico Agalluuno.

¹ Amiihaico neehi, monago Febe onoogohallivi siicijetiro Cencrea cuumiri iicaja Moocaani iijafaño ejeecivehicagoti: ² Jaagoco imino mag-aayici Mohaivojiiḡo momofeenedi miyaavogonahabomima mihicanicibadi. Diigoco mahamusu ucuujiivaachunehejeti, miḡo diigo sihidi saato-hoco amusuhicahi, bu uco tolliro amusuhicago.

³ Tolliro bu Aquila, itaaba Pricila icamisi taajico mahaci Cristo Jesu dudicamaajeti uco anahabonihicamisico. ⁴ Diitisi ifiico ñihicunofaño tahallivi ficuuhi uco agaicaaujirunoti itaajasuqui. Jaamisico uujoho toonohallivi imehi. Jaabo uuro icatino, tolliro bu famooro monahabomi Moocaani iijaminaa judiomi iicatimo icano.

⁵ Tolliro bu paryi monahabomico taajico mahaci Aquilamisi iijafaño iigaivehicamoco. Tolliro bu tagataavominaafi Epeneto onooboco taajico mahaci diibo aivo iticoni Acaya jiinijevi Cristoco imiyaavuguubo. ⁶ Tolliro bu Mariaco taajico mahaci amiihaifeenevi sihidi ududicamaaihicagoco. ⁷ Tolliro bu tajaagoobo Andronicu, Junias icamisico taajico mahaci, civojafaño iicausumi uco anahaboniimisico, Jesucristo minisuminaafeenevi aivo obocimisi, diitisi Cristoco iticoni tahimegaro imiyaavuguumisi.

8 Tolliro Ampliatu onooboco Aivoj#bofañodi agaij#bo tagataavominaafico taajico mahaci. 9 Jaabadiro bu Urbano Cristo Jesu dudicamaajeque mihaico aamusuhicaaboco taajico mahaci, tolliro bu agaij#bo Estaqui onooboco. 10 Tolliro bu taajico mahaci Apele onooboco sihidi Cristoco imiyaavogonoco #fusuhicaaboco. Jaabadiro bu Aristobulo yotoco. 11 Tolliro bu tayoobo Herodio onooboco taajico mahaci, tolliro bu Aivoj#boco imiyaavuguumo Narciso yotoco taajico mahaci. 12 Tolliro bu taajico mahaci Trifena, Trifosa icamifeque Aivoj#bo dudicamaajefaño ududicamaaimifeque. Tolliro bu magaijigo monago Persidaco sihidi Aivoj#bo dudicamaajefaño ududicamaaihicagoco. 13 Tolliro bu Rufo onoobo miyaavogofaño oboc#boco taajico mahaci. Tolliro bu seejico tamiya seejibadi uco omoonugoco. 14 Tolliro bu taajico mahaci Asincritoco, bu Flegonte onooboco, bu Hermas onooboco, bu Patroobo onooboco, bu Herme onooboco, bu paryi monahabomi diitoma iicamoco icano. 15 Tolliro bu Filoloobo onooboco, bu Julia onoogoco, bu Nereo onoobo, inago icamisico. Tolliro bu Olimpo onooboco, bu famooro miyaavogofeenedi monahabomi iicamoco taajico mahaci icano.

16 Fahigova mihib#casimoro midillucasi Moocaani sajeeb#co ihifusuqui. Pary#cino Cristo iijaminaa amihaijaago iijico galluuh.

17 Tañahabomi, am#haico neehi: Imino mehes#cini miyaavogominaaco udugaacumoro aga#suhicamoti. Diito omoonino am#haico m#hai mij#beguehicabadi icat#hi. Jaamoti

buhigovî mihica. ¹⁸ Tollî omoonîbo Mohaivojîbo Jesucristoco jeecivotîhi ifi onoobadiro omoonimoro bañhicamo civojeebîba iicamehejeque imo imo ihiimaanehejefeenedî bañhicamo. ¹⁹ Famooro gaajacuuhi amîhai mimiyaavogonoco. Jaamaño uujoho imo imo icahi. Imeguehi amîhai iiminocoro momooniqui mihimibaicininoco imitinocoro momooniqui icatino. ²⁰ Jaanofañodi sajeebîco aaciibo Moocaani saajiibo îjî Satanasco ifinîsuvaqui* amîhaiguino. Jaabo Mohaivojîbo Jesucristo jaafa amîhaico imino moonîhi.

²¹ Tollîro buunajî Timoteo tadyudîcamaaje nahabonîminaafi amîhaijaago iijîco galluuhi. Tollîro bu Lucio, bu Jason, bu tollîro Sosipatu onoobo icamo tayoto.

²² Uujoho Tercio jihaamefaño Pablo uco onoonoco acaatinîbo amîhaijaa taajîco galluuhi Mohaivojîbofeenedî.

²³⁻²⁴ Tollîro bu Gayo onoobo amîhaijaago iijîco galluuhi jino diibo ijafaño uujoho iicaabo, tollîro toojaco aciîibo Moocaani iijamînaaco. Tollîro bu Erasto onoobo jiicuumi nîhibamî ficumînaafi, bu tollîro monahabo Cuarto icamîsi.†

Moocaanico Imono.

²⁵ Jaanegui masî Moocaanico mihimequi. Diibo amîhai miyaavogoco equehecutusujiruubo uujoho îjîbeguehicaabogo onoobadi, bu Jesucristodî îjîbeguehicabadi, bu sîcijetîro

* **16:20** Griego iijîri: îjîmatajeruqui, noono. † **16:23-24** Sa-hamefaño janaanîci jillî ficuumo: Jaafa Mohaivojîbo Jesucristo amîhaico imino moonîhi, onoonoco.

jiinjje ifivvuumi iicauno agaajaratinoco ificuumoco Moocaani agaajasuuno onoobadi icano. ²⁶ Jaaruno jisumi gaajacafutucuuno Moocaani ifin~~i~~bo taji~~i~~ba onoobadi, Moocaani iimaaminaa Acaatiniuhaamefeenedi. Jaano toono agaajarautiruno jisumi gaajacafutucuuhi paryi faacuumivariro. Jaanoco uguubumoro imiyaaveguequi.

²⁷ Jaanegui jaafa id~~i~~boro Moocaani sihid~~i~~ gaajama iicaabo, Jesucristofeenedi diiboco mihimono ufucuro fin~~i~~it~~i~~hi. Fine.

Moocaani iijɨ
New Testament in Muinane (CO:bmr:Muinane)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Muinane

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Muinane [bmr], Colombia

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Muinane

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

ee143c59-0697-5cd3-8fac-4f9da98f0b30